

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	365
Land:	Irak
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat. Mosul - opdatering per november 2008
Udgivet:	14. november 2008
Optaget på baggrundsmaterialet:	13. januar 2009

Temanotat

Mosul – oppdatering per november 2008

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Arbeids- og inkluderingsdepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Rapportene er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2008

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A
Postboks 8108 Dep
N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Mosul – oppdatering per september 2008.

INNHold

1. Innledning	4
2. Det generelle bildet.....	5
2.1 Militær offensiv	5
2.2 Voldsraten	6
2.3 Målgrupper	6
3. Virkningene for offensiven av regjeringens fokus på Diyala provins.....	7
3.1 Fortsatt aktivitet og ny splittelse i Mosul	7
3.2 Usikkert utfall	8
3.3 Ny politisk strategi fra den irakiske regjeringen?.....	8
4. Kilder.....	10

1. INNLEDNING

Notatet gir en oppdatering av situasjonen i Mosul de siste månedene. Notatet kommenterer særlig den generelle sikkerhetssituasjonen i byen, og hvordan denne påvirkes av at det militære fokuset mot Al Qaida synes å ha blitt flyttet til Diyala provins.

En gjør oppmerksom på at situasjonen i Mosul er flytende, og at sikkerhetsbildet derfor endrer seg raskt. Det er derfor en viss risiko for at opplysningene i det følgende kan være helt eller delvis utdaterte når notatet leses.

2. DET GENERELLE BILDET

Mosul er Iraks tredje største by, med om lag 1,250 millioner innbyggere.¹ Den befinner seg nå i en situasjon preget av krigshandlinger. Hæren og de multilaterale styrkene har så langt ikke oppnådd den ønskede kontroll over byen. Kurderne holder fortsatt byens østre del. Volden har økt siden i sommer og stabilisert seg på et høyt nivå.

2.1 MILITÆR OFFENSIV

Regjeringshæren (med støtte fra MNF-I) har i løpet av året gjennomført to offensiver mot ulike opprørergrupper. Den første startet i januar, den andre i mai. Hæren har lagt press på lokale, sterke opprørergrupper som forskanser seg rundt om i byen. De ulike væpnede gruppene i byen har i perioder blitt svekket og fått redusert spillerommet sitt, men virksomheten deres har ikke opphørt. Gruppene skal ha bitt seg fast over hele byen.

Hæren skal ha skaffet seg tilgang til alle deler av byen, men motstanden synes ikke å være nedkjempet. Volden i byen falt utover våren og sommeren, men tok seg opp igjen i løpet av høsten.

I midten av september uttalte statsminister Maliki at mai-offensiven ikke hadde brakt de ønskede resultater,² og i oktober ble det lansert planer om en ny militær offensiv mot byen.³ Nineveh-provinsen utgjør fremdeles et av de mest voldelige områdene i Irak⁴, noe de omfattende angrepene mot den kristne befolkningen i Mosul i oktober 2008 er et vitnesbyrd om. Det har blitt anslått at hele 2.270 kristne familier har måttet flykte fra Mosul som følge av disse angrepene.⁵

¹ Det statistiske sentralbyrået i Irak oppgir at det i hele Nineveh provins bor 2. 811 091 innbyggere (estimerte tall). Av disse bor det 1.104 435 i rurale strøk og 1.706 656 i urbane strøk. Tal Afar, som er den andre byen av betydning i Nineveh, har ca. 450 000 innbyggere (mange turkmenere). Det betyr at det høyst bor om lag 1. 250 000 mennesker i Mosul. (Central Organization for Statistics and Information Technology, Iraq (COSIT), 2007. *Estimated population by governorates, urban/rural and sex for the year 2007*. COSIT. Tilgjengelig fra <http://cosit.gov.iq/english/2007/2-7.htm> [lastet ned 10.11.2008].)

² Kuwait News Agency (KUNA), 2008. Iraqi PM admits failure of Umm Al-Rubai "in military operation. *Iraqi Updates*, 17. september. Tilgjengelig fra http://www.iraquupdates.com/p_articles.php/article/36657 [lastet ned 12.11.2008]

³ Dagher, Sam, 2008. Fractures in Iraq City as Kurds and Baghdad Vie. *The New York Times*, 27. oktober. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/2008/10/28/world/middleeast/28mosul.html?_r=1&oref=slogin [lastet ned 12.11.2008] og Middle East Times, 2008. Baghdad prepares third assault on Mosul. *Middle East Times*, 28. oktober. Tilgjengelig fra http://www.metimes.com/Security/2008/10/28/baghdad_prepares_third_assault_on_mosul/1ec9/ [lastet ned 13.11.2008]

⁴ Special Inspector General for Iraq Reconstruction (SIGIR), 2008. *Quarterly Report to the United States Congress. 30 October 2008*. Arlington: SIGIR, 30. oktober. Tilgjengelig fra http://www.sigir.mil/reports/QuarterlyReports/Oct08/pdf/Report_-_October_2008.pdf [lastet ned 13.11.2008], s. 99.

⁵ Dagher, op.cit.

2.2 VOLDSRATEN ⁶

Volden gikk kraftig ned i mai, juni og juli, men er blitt etterfulgt av en ny økning. Mens den i juli skal ha vært nede i ett angrep per dag⁷, er det nå i oktober/november ifølge FN i gjennomsnitt ti angrep hver dag.⁸

Angrepene fra ulike grupper skjer over hele byen, både i østre og vestre halvdel. Angrepene utføres med håndgranater, granatkastere, skytevåpen og hjemmelagde bomber/bilbomber. De er rettet mot militære mål, politi, myndighetspersoner og sivile. Enkelte selvmordsbomber mot sivile og militære forekommer i tillegg, også i østre del.⁹ Ifølge en uttalelse i august fra den kurdiske viseguvernøren i byen, Khosrow Goran, fortsetter angrepene på tross av de pågående militære aksjonene.¹⁰

2.3 MÅLGRUPPER

Målgruppene i den vestre (arabiske) halvdel av byen skal særlig være koalisjonsstyrkene (Multinational Forces Iraq - MNF-I), ISF og irakisk politi sine patruljer, sjekkpunkter og infrastruktur.

I tillegg til slike mål, skal også kurdiske sivile være målgruppe i den østre halvdel.¹¹

⁶ Talloppgavene som her er lagt til grunn, er basert på følgende kilder:

- UNAMI. Dette er FNs bistandsorganisasjon for Irak. Den har også fått tildelt en politisk rolle i å fremme FNs løsningsforslag for Iraks regjering og parlament.
- MNF-I, de USA-ledede styrkene i Irak. Disse har meget god oversikt over det dagsaktuelle stridsbildet, men er samtidig part i krigshandlingene.
- Bill Murray er skribent for nettmagasinet Long War Journal. Denne følger utviklingen i de ulike konfliktområdene i Irak. Kilden baserer seg i stor utstrekning på løpende informasjon fra MNF-I og den irakiske regjeringshæren.

Kildenes eget tallgrunnlag er ikke kjent. Kildene har på hver sin måte en tilknytning til den pågående konflikten i landet. Samtidig fremskaffer de et mer eller mindre fortløpende oversiktsbilde. Siden sikkerhetsbildet i Mosul også endrer seg fortløpende, finner en med de ressurser en har til rådighet, kilder av den nevnte typen som mest hensiktsmessig å støtte seg på. Kildene er av samme type som dem andre anerkjente rapportører om Irak støtter seg på.

⁷ Murray, Bill, 2008. Mosul conflict ebbs after five-year battle between Coalition, insurgents for control. *The Long War Journal*, 24. juli. Tilgjengelig fra http://www.longwarjournal.org/archives/2008/07/mosul_conflict_ebbs.php [lastet ned 04.09.2008].

⁸ UNAMI, 2008. *UN Security Information Reports - Daily Security Updates 03 October – 11 November 2008*. Abonnementstjeneste som mottas på e-post. Tilgjengelig i Landdatabasen under Irak / Politiske forhold.

⁹ Ibid.

¹⁰ Domle, Khidhr, 2008. Operation Mother of Two Springs continues. *Kurdish Globe*, 7. august. Tilgjengelig fra <http://www.kurdishglobe.net/displayArticle.jsp?id=78FF3F7A07E21D7B79F87FFC6CE01852> [lastet ned 03.09.2008]

¹¹ Hamilton, op.cit.

3. VIRKNINGENE FOR OFFENSIVEN AV REGJERINGENS FOKUS PÅ DIYALA PROVINS

Som følge av de midlertidige tilbakeslagene i Mosul, skal mange AQ/AQI og irakiske grupper i stedet ha forflyttet seg til Diyala provins, der det også er aktivitetsmuligheter. Det kan synes som om de har som mål å forskanse seg der for en lengre strid.¹²

Regjeringen har fortsatt ikke fått overført ansvaret for sikkerheten i hele Diyala.¹³ Hoveddelen av provinsen er MNF-Is ansvar, mens ISF fortsetter å konsentrere seg om Mosul. Slik sett synes ikke regjeringens fokus på Diyala å ha gitt opprørergruppene i Mosul noe vesentlig bedre spillerom der.

3.1 FORTSATT AKTIVITET OG NY SPLITTELSE I MOSUL

AQ/AQI og andre grupper er fortsatt til stede og aktive i Mosul, og synes på ingen måte å ha innstilt sin virksomhet. Per juni skal de fleste av dem være omringet inne i byen, mens andre har flyktet eller gått i skjul utenfor byen.¹⁴

Handlingsrommet deres synes å ha blitt kraftig redusert fra hva det var da offensiven mot dem startet i januar i år. Når volden likevel har gått oppover igjen siden juli, kan det muligens skyldes at gruppene har intensivert virksomheten fra de sine gjenværende posisjoner.

Gruppene synes å operere uten særlig samordning og med en del stridigheter seg imellom.¹⁵ Opprettelse av lokale borgervern ("Sahwa"/"Sons of Iraq") i byen tyder på at splittelse i tillegg har inntrådt mellom opprørergruppene og lokale irakiske ledere.

Likevel synes ikke dette til sammen å ha gitt utslag i noen vesentlig bedring av sikkerhetssituasjonen.

¹² Al-Yaaqoubi, Hussein, 2008. U.S and Iraqi troops fail to 'subdue' Diyala. *Azzaman*, 13. august. Tilgjengelig fra <http://www.azzaman.com/english/index.asp?fname=news\2008-08-13\kurd.htm> [lastet ned 01.09.2008]

¹³ MNF-I, 2008. *MND-N Soldiers transfer security responsibility in Diyala to ISF*. MNF-1, 2. august. Tilgjengelig fra http://www.mnf-iraq.com/index.php?option=com_content&task=view&id=21591&Itemid=128 [lastet ned 04.09.2008]

¹⁴ Domle, op.cit.

¹⁵ Hamilton, op.cit.

3.2 USIKKERT UTFALL

Selv om ISF, støttet av MNF-I, nå står inne i byen, er kampen om byen ikke avsluttet. Tvert imot planlegger den irakiske regjeringen nå (oktober/november) en ny militær offensiv. Det antas at en definitiv avgjørelse vil trekke ut i tid. Blant grunnene til det er at det er ISF som har fått hovedansvaret, mens MNF-I bare bistår i mindre antall. ISF er fortsatt ikke ferdig utviklet, og lider fortsatt av vesentlige mangler i logistikk, forsyninger og ferdigheter. Fortsatt gjenstår det å sikre bydelene enkeltvis, slik en har oppnådd i Bagdad. Der tok prosessen lang tid, til tross for at man hadde til rådighet en ti ganger så stor styrke som den man har i Mosul.

Den umiddelbare militære sikringen av bydelene anses å måtte følges opp med gjenoppbygging for å stabilisere dem på lang sikt. Offentlige midler til dette er ofte utilstrekkelige.¹⁶

Med til bildet hører at Mosul ikke bare har vært tilholdssted for AQ og AQI, men byen er også sentrum for det nasjonalt forankrede sunnimuslimske opprøret. Dette opprøret drives av sentrale miljøer knyttet til Saddam Husseins regime. Disse miljøene er robuste, sterkt motiverte, har god infrastruktur og økonomiske ressurser, og i tillegg god militær og etterretningsmessig kompetanse.¹⁷

3.3 NY POLITISK STRATEGI FRA DEN IRAKISKE REGJERINGEN?

Parallelt med den militære offensiven mot opprøregruppene, skal den irakiske regjeringen nå også ha rettet fokus mot kurderne i området. Kurdernes territoriale ambisjoner i Nord-Irak blir betraktet som et hinder for regjeringen til å få kontroll over landets territorium.

Det er tegn til at regjeringen søker å konfrontere kurderne også i Mosul. Statsminister Maliki skal bl.a. ha tilnærmet seg deler av det sunniarabiske miljøet i byen, samtidig som han forsøker å skyve kurderne ut av sentrale maktposisjoner.¹⁸

Malikis strategi skal være tredelt. For det første forsøker han å redusere det kurdiske militære nærværet i regionen ved å omstrukturere byens og provinsens sikkerhetsstyrker. Maliki skal ha sendt inn en styrke på 3000 tjenestemenn fra National Police i Bagdad for å ta kontroll over den vestlige, arabiske delen av byen. Kurdiske enheter innenfor den irakiske hæren som har vært stasjonert i Nineveh skal etter planene sakte men sikkert erstattes med hovedsakelig sunni- og shiaarabiske militære enheter. I tillegg kommer at Forsvarsdepartementet har utpekt Malikis svoger, generalmajor Abdullah Abdul-Karim, til øverstkommanderende for den lokale, kurdisk bemannede "2nd Army Division" som kontrollerer den østlige, kurdiske delen av byen.¹⁹

¹⁶ Hamilton, op.cit.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Dagher, op.cit.

¹⁹ Ibid.

Videre har regjeringen innledet samtaler med sunniarabiske ledere i området, i et forsøk på å involvere dem i regjeringens planer for gjenoppbygging av Mosuls infrastruktur og offentlige tjenester. I oktober 2008 sendte Maliki en representant til Mosul for å diskutere regjeringens planer med ledende sunniarabere. En tidligere offiser i den irakiske hæren skal være tiltenkt rollen som leder for gjenoppbyggingsprosjektet, og Malikis utsending møtte også med Sheik Abdullah al-Humaidi, lederen for den mektige Shammar-stammen i Nineveh. Begge disse har et utpreget nasjonalistisk ståsted og definerer kurdernes territorier til KRG-provinsene.²⁰

En tredje strategi skal være å løsne kurdernes politiske grep om byen. Kurderne kontrollerer nå byrådet etter at sunniaraberne boikottet valget i 2005. Maliki skal ha lovet å støtte et av de arabiske partiene i de kommende provinsvalgene i januar 2009, og han skal også ha uttalt at han ønsker å erstatte den kurdiske guvernøren i Nineveh-provinsen med en araber.²¹

²⁰ Ibid. Se også Ryan, Missy, 2008. Iraqis await resurrection of scarred Mosul. *Reuters*, 26. oktober. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/worldNews/idUSTRE49P11R20081026?feedType=RSS&feedName=worldNews> [lastet ned 12.11.2008]

²¹ Dagher, op.cit.

4. KILDER

BBC News, 2008. Iraqi PM leads offensive in Mosul. *BBC News*, 14. mai. Tilgjengelig fra http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7401261.stm [lastet ned 03.09.2008]

Central Organization for Statistics and Information Technology, Iraq (COSIT), 2007. *Estimated population by governorates, urban/rural and sex for the year 2007*. COSIT. Tilgjengelig fra <http://cosit.gov.iq/english/2007/2-7.htm> [lastet ned 10.11.2008]

Dagher, Sam, 2008. Fractures in Iraq City as Kurds and Baghdad Vie. *The New York Times*, 27. oktober. Tilgjengelig fra http://www.nytimes.com/2008/10/28/world/middleeast/28mosul.html?_r=1&oref=login [lastet ned 12.11.2008]

Domle, Khidhr, 2008. Operation Mother of Two Springs continues. *Kurdish Globe*, 7. august. Tilgjengelig fra <http://www.kurdishglobe.net/displayArticle.jsp?id=78FF3F7A07E21D7B79F87FFC6CE01852> [lastet ned 03.09.2008]

Hamilton, Peter 2008. *The Fight for Mosul*. Washington, DC: Institute for the Study of War, april. Tilgjengelig fra <http://www.understandingwar.org/files/reports/The%20Fight%20for%20Mosul.pdf> [lastet ned 04.09.2008]

Khidhir, Qassim, 2008. US, Iraq fight insurgents in Mosul. *Kurdish Globe*, 12. juni. Tilgjengelig fra <http://www.kurdishglobe.net/displayArticle.jsp?id=CCB1C9B210C35911C0761CAC37E2B32> [lastet ned 03.09.2008]

Kuwait News Agency (KUNA), 2008. Iraqi PM admits failure of Umm Al-Rubai" in military operation. *Iraqi Updates*, 17. september. Tilgjengelig fra http://www.iraqupdates.com/p_articles.php/article/36657 [lastet ned 12.11.2008]

Middle East Times, 2008. Baghdad prepares third assault on Mosul. *Middle East Times*, 28. oktober. Tilgjengelig fra http://www.metimes.com/Security/2008/10/28/baghdad_prepares_third_assault_on_mosul/1ec9/ [lastet ned 13.11.2008]

MNF-I, 2008. *MND-N Soldiers transfer security responsibility in Diyala to ISF*. MNF-1, 2. august. Tilgjengelig fra http://www.mnf-iraq.com/index.php?option=com_content&task=view&id=21591&Itemid=128 [lastet ned 04.09.2008]

Murray, Bill, 2008. Mosul conflict ebbs after five-year battle between Coalition, insurgents for control. *The Long War Journal*, 24. juli. Tilgjengelig fra http://www.longwarjournal.org/archives/2008/07/mosul_conflict_ebbs.php [lastet ned 04.09.2008]

Ryan, Missy, 2008. Iraqis await resurrection of scarred Mosul. *Reuters*, 26. oktober. Tilgjengelig fra <http://www.reuters.com/article/worldNews/idUSTRE49P11R20081026?feedType=RSS&feedName=worldNews> [lastet ned 12.11.2008]

Special Inspector General for Iraq Reconstruction (SIGIR), 2008. *Quarterly Report to the United States Congress. 30 October 2008*. Arlington: SIGIR, 30. oktober. Tilgjengelig fra http://www.sigir.mil/reports/QuarterlyReports/Oct08/pdf/Report_-_October_2008.pdf [lastet ned 13.11.2008]

UNAMI, 2008. *UN Security Information Reports, Daily Security Updates, August – November 2008*.

Abonnementstjeneste som mottas på e-post. Kun internt tilgjengelig i Landdatabasen under Irak / Politiske forhold.

Al-Yaaqoubi, Hussein, 2008. U.S and Iraqi troops fail to 'subdue' Diyala. *Azzaman*, 13. august. Tilgjengelig fra <http://www.azzaman.com/english/index.asp?fname=news\2008-08-13\kurd.htm> [lastet ned 01.09.2008]